

Brussel, 21 oktober 2025
(OR. en)

14261/25

INST 314
POLGEN 166
AG 162

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	21 oktober 2025
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

nr. Comdoc.:	COM(2025) 870 final
Betreft:	MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S Werkprogramma van de Commissie voor 2026 Het onafhankelijkheidsmoment van Europa

De delegaties vinden hierbij document COM(2025) 870 final.

Bijlage: COM(2025) 870 final

Straatsburg, 21.10.2025
COM(2025) 870 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Werkprogramma van de Commissie voor 2026

Het onafhankelijkheidsmoment van Europa

1. Inleiding

De toestand in de wereld waarin Europa zich sinds het aantreden van deze Commissie staande moet houden, was decennialang niet zo precair. We hebben te maken met bedreigingen van onze veiligheid en democratie, alsook met risico's voor onze economie en industrie. De laatste maanden zijn daar roekeloze schendingen van het luchtruim en pogingen om economisch dwang uit te oefenen bijgekomen. Ook Ruslands aanvalsoorlog tegen Oekraïne gaat onverminderd door. Deze uitdagingen dienen zich aan in een tijdsgewricht waarin de internationale orde – die zo lang ten grondslag heeft gelegen aan de veiligheid en welvaart in Europa – snel afbrokkelt.

Dit moet dan ook het **onafhankelijkheidsmoment van Europa** worden. Het is nu zaak dat Europa zijn eigen toekomst veiligstelt en vormgeeft. Dat het zijn burgers behoedt voor de gevolgen van klimaatverandering en onze impact op ecosystemen beperkt. Dat het voor zijn eigen defensie en veiligheid kan zorgen. Dat het greep krijgt op de technologieën en de energiebronnen waar onze economieën het straks van moeten hebben. Dat het besluit wat voor samenleving en democratie we willen. Dat het een moderne economie met hoogwaardige banen schept en ons sociale model versterkt, gezien de demografische veranderingen. Dat het de toekomst van onze Europese industrie ontwikkelt en startups, scale-ups en kleine bedrijven ondersteunt, zodat ze kunnen gedijen binnen onze eengemaakte markt. Dat het vasthoudt aan onze sociale, digitale en milieunormen. Dat het ervoor zorgt dat boeren een eerlijke prijs voor hun kwaliteitsvoedsel krijgen en hen tegen oneerlijke handelspraktijken beschermt. Dat het zich open opstelt naar de wereld en partnerschappen aangaat met oude en nieuwe bondgenoten. Tenslotte is het zaak dat Europa de vrijheid en macht heeft om zijn eigen lot te bepalen.

Daartoe moet Europa de gelederen sluiten. Het moet zijn collectieve kracht aanwenden en eendrachtig ijveren voor de zaken die voor iedereen van belang zijn. Europa moet snel handelen, in het volle besef dat op dit moment doortastend en ongekend optreden geboden is. Het moet de daadkracht en ambitie aan de dag leggen waar dit soort uitdagingen om vraagt. Het moet zich richten op de zaken die er voor Europeanen het meest toe doen – van de kosten van het levensonderhoud tot de aanpak van illegale migratie en de bescherming van het milieu – en de wetgeving voor mensen, gemeenschappen en bedrijven vereenvoudigen. Het moet onze soevereiniteit waarborgen – op digitaal, economisch of veiligheidsgebied.

Dit zijn de leidende beginselen achter het werkprogramma van de Commissie. Dat programma grijpt terug op de politieke beleidslijnen en opdrachtbrieven van voorzitter Von der Leyen en de ideeën uit de toespraak over de Staat van de Unie van 2025. Inspiratie is ook ontleend aan overleg met het Europees Parlement en de lidstaten. Het programma zorgt ervoor dat we op alle gezamenlijk geformuleerde doelen blijven afkoersen en de meest dringende nieuwe prioriteiten verwezenlijken. In deze geest wil de Commissie met alle EU-instellingen en belanghebbenden samenwerken om onze prioriteiten gestalte te geven.

2. Een programma voor een verenigd en onafhankelijk Europa¹

Dit werkprogramma van de Commissie is een pleidooi voor eenheid, een plan van aanpak en een blauwdruk voor een hecht en onafhankelijk Europa. De structuur ervan volgt de hoofdlijnen van de politieke beleidslijnen die het Europees Parlement in juli 2024 heeft aangenomen, aangepast aan de realiteit van vandaag.

Duurzame welvaart en concurrentievermogen

Europa is van oudsher een continent van industrie, ondernemingszin en innovatie – het vindt zichzelf keer op keer uit, tegen de achtergrond van industriële en technologische revoluties, mondiale concurrentie en maatschappelijke veranderingen. Deze troef hebben we grotendeels te danken aan onze unieke sociale markteconomie, waardoor Europa op tal van punten sterker staat dan zijn concurrenten. Maar er zijn nog altijd te veel structuren die ons concurrentievermogen afremmen. Die moeten we het komende jaar dringend verder aanpakken door meer vaart te zetten achter de volledige uitvoering van het rapport-Draghi. Zo zullen we nadere voorstellen doen ter **ondersteuning van onze industriesectoren**, voortbouwend op het werk dat in het eerste jaar van de mandaatperiode is verzet in het kader van de strategische dialogen. We zullen de **auto-industrie** blijven helpen het hoofd te bieden aan de huidige uitdagingen. We zullen met voorstellen komen om **kleine betaalbare auto's** te bevorderen en meer steun verlenen voor de **productie van accu's**. Verder zullen we ons inzetten voor **sociale leasing** om emissievrije voertuigen voor iedereen betaalbaar te maken.

Ook willen we **het volledige potentieel van de eengemaakte markt tegen 2028 ontsloten** hebben. Daartoe moeten we belemmeringen voor kapitaal, energie, diensten en telecom wegnemen en een **“vijfde vrijheid”** voor kennis en innovatie mogelijk maken door middel van de Europese Onderzoeksruimte. We zullen het voor alle bedrijven – en met name voor innovatieve bedrijven, startups en kmo's – gemakkelijker maken om zaken te doen en financiering te krijgen in Europa. We zullen een **Europese innovatiewet** vaststellen, alsmede de **28e regeling** voor alle ondernemingen die actief zijn op de eengemaakte markt en we zullen de voorstellen presenteren die nog nodig zijn om de **spaar- en investeringsunie** te voltooien. Zo zullen we de **aandeelhoudersrechten versterken** en het concurrentievermogen in ons bankwezen uitgebreid analyseren. Bovendien zullen we met de **wetgeving over cloud- en AI-ontwikkeling** en de **wetgeving over kwantumcomputing** onze digitale soevereiniteit versterken. En met de **wetgeving inzake geavanceerde materialen** zullen we zowel het technologisch leiderschap van onze industrie als Europa's strategische autonomie ondersteunen.

Bovendien zullen we onze **herziene richtsnoeren voor de beoordeling van fusies** afronden om ondernemingen te voorzien van duidelijke, actuele en positieve aanwijzingen voor wanneer operaties naar verwachting innovatie, veerkracht of investeringen ten goede zullen

¹ De vermelding van een initiatief in de bijlagen bij dit programma verandert niets aan de verantwoordelijkheden die zijn uiteengezet in de opdrachtbrieven die de leden van het college van voorzitter Von der Leyen hebben ontvangen.

komen. Daarbij blijven we trouw aan de kerndoelstellingen van onze fusieregels, om markten en Europese consumenten te beschermen.

Om ervoor te zorgen dat onze industriële sectoren, zoals de sector schone technologie, de digitale sector, de automobielsector en de ruimtevaart- en defensiesector, over voldoende en tijdige voorraden kritieke grondstoffen beschikken, zullen we voorstellen een **centrum voor kritieke grondstoffen** op te richten dat deze mineralen, die zo essentieel zijn voor onze industriële soevereiniteit, te monitoren, gezamenlijk aan te kopen en op te slaan.

Het verlagen van de energieprijzen voor huishoudens en bedrijven blijft een kernprioriteit voor het stimuleren van ons concurrentievermogen en onze onafhankelijkheid en voor het verminderen van onze afhankelijkheid. We zullen voor een echte **energie-unie** zorgen door de governance ervan te verbeteren, netwerken te upgraden, knelpunten weg te nemen, de administratieve rompslomp bij grensoverschrijdende energieprojecten te verminderen en zowel elektrificatie als de veerkracht van het elektriciteitssysteem te stimuleren. Dit maakt deel uit van ons werk om Europa op koers te houden waar het gaat om het verwezenlijken van de klimaatdoelstellingen. Daarbij hoort ook dat we een **faciliterend kader** voorstellen dat Europa's concurrentievermogen en duurzaamheid voor de komende tien jaar veiligstelt. In die geest zullen we ook de uitrol van infrastructuur voor elektrisch opladen en de voorziening van alternatieve brandstoffen voor vaartuigen en luchtvaartuigen proberen te verbeteren. Daarnaast zullen we een strategie voorstellen voor de oprichting van de eerste kernfusiecentrales in Europa, die zullen bijdragen tot onze energieonafhankelijkheid.

De toekomst van schone technologie moet in Europa beginnen. Daarom moeten we vaart zetten achter de bevordering van **leidende Europese markten**. Het is een gebied waarop nu duidelijk spijkers met koppen moeten worden geslagen – met name waar het gaat om leidende private markten voor schone materialen en duurzame producten. We zullen **wetgeving op het gebied van circulaire economie** voorstellen om vraag en aanbod van circulaire producten te stimuleren, de afhankelijkheid van kritieke hulpbronnen te beperken en nog meer vaart te zetten achter de uitvoering van de **Clean Industrial Deal** en bijbehorende investeringen. We zullen met voorstellen komen om de betrokken werkzaamheden te ondersteunen met **overheidsopdrachten** en te waarborgen dat investeren in Europa en de bredere doelstellingen van deze initiatieven wordt gestimuleerd. We zullen ook nagaan hoe we onze luchtvaartsector en vliegtuigbouwsector kunnen helpen om hun concurrentievermogen en mondiaal leiderschap te behouden terwijl zij zich voorbereiden op de transformatie.

Wij zullen onze dialoog met belanghebbenden in de toeristische sector voortzetten en een **strategie voor duurzaam toerisme** opstellen om de economische, sociale en milieueffecten op elkaar af te stemmen en het concurrentievermogen en de veerkracht van de sector te versterken.

Een nieuw tijdperk voor Europese defensie en veiligheid

Gezien de toenemende en evoluerende dreiging **moet Europa's defensie in Europa worden ontwikkeld**. De Commissie zal het komende jaar dan ook bij al haar werkzaamheden aandacht besteden aan veiligheid.

Voortbouwend op het kader van Readiness 2030 zullen we de defensie-industrie van de EU en haar vermogen om op dreiging te reageren versterken. Het SAFE-instrument zal gezamenlijke aanbestedingen ondersteunen, de productie stimuleren en helpen in vermogenstekorten te voorzien. Ook de Oekraïense defensiesector zal hierbij worden betrokken en in het programma voor de Europese defensie-industrie worden geïntegreerd. Het zal worden aangevuld door de **regelgeving inzake overheidsopdrachten op defensie- en veiligheidsgebied te vereenvoudigen** om samenwerking en innovatie te vereenvoudigen en onze kritieke Europese industriële defensiebasis verder te ondersteunen. Voortbouwend op de routekaart voor defensiegereedheid zullen we werken aan belangrijke initiatieven op het gebied van Europese gereedheid, zoals in de eerste plaats het **Europees initiatief voor droneverdediging**. Dat is van essentieel belang voor de **oostflankwacht**, terwijl het **programma voor een kwalitatieve militaire voorsprong** ervoor zal zorgen dat Oekraïne onmiddellijk toegang krijgt tot een gestage stroom superieur militair materieel.

Een systeembrede verschuiving naar migratiebeheer en naar de beveiliging van onze buitengrenzen, die alomvattend en flexibel is, kan ons in staat stellen het hoofd te bieden aan de evoluerende uitdagingen die voortvloeien uit illegale migratie. Volgend jaar zal de nadruk liggen op het succesvol uitvoeren van het **migratie- en asielpact**. Met het pact zal de EU beschikken over een systeem dat misbruik voorkomt en de druk op de nationale systemen vermindert. Het paart grote verantwoordelijkheid aan betekenisvolle solidariteit, om te komen tot een eerlijke en krachtige aanpak.

Migrantensmokkel is een wreed en crimineel bedrijf. We zullen **sancties tegen mensensmokkelaars en -handelaars** voorstellen om hun vermogen te bevriezen, hun vrijheid van verkeer te beperken en een einde te maken aan hun winsten. Met een sterk mandaat en een versterkt permanent korps kan **Frontex**, het **Europees Grens- en kustwachtagentschap**, zijn aanwezigheid uitbreiden en zijn operationele steun versterken. Frontex moet een belangrijke rol spelen bij de ondersteuning van de lidstaten bij terugkeer. De **digitalisering van terugkeeractiviteiten** zal worden voortgezet om het gemeenschappelijk Europees systeem voor terugkeer te moderniseren.

Een nieuw **Europees systeem voor kritieke communicatie** zal politiek, brandweer en noodhulpdiensten grensoverschrijdend met elkaar verbinden, wat de coördinatie bij crises ten goede komt. Ook zullen we voorstellen om **Europol** te versterken. Daarnaast zullen we het rechtskader voor de bestrijding van georganiseerde misdaad versterken en maatregelen nemen om **kinderen beter te beschermen tegen criminaliteit** – online en offline. We zullen ook met nieuwe maatregelen komen voor de **bestrijding van mensenhandel**.

Het **aantrekken en vasthouden van internationaal talent** zal bijdragen aan de economische groei en het concurrentievermogen van de EU, onze startups versterken en voorzien in

tekorten op de arbeidsmarkt. Met recente initiatieven als Kies Europa en de strategie voor start-ups en scale-ups, en nieuwe acties, zoals de visumstrategie, maken we Europa voor getalenteerde professionals en innovatieve ondernemers aantrekkelijker en nemen we administratieve belemmeringen weg.

Mensen ondersteunen en het Europese sociale model versterken

Bij Europa's concurrentievermogen en veiligheid gaat het in de allereerste plaats om mensen, banen, gezinnen en bestaansmiddelen. Ons unieke sociale marktmodel, dat wordt gekenmerkt door hoge normen voor arbeidsomstandigheden en krachtige sociale bescherming en levenskwaliteit, is nog steeds een hoeksteen van het Europese project. Het staat door demografische, technologische en economische omwentelingen echter onder steeds grotere druk. Om de sociale cohesie en intergenerationele billijkheid in stand te houden moet de EU innoveren en beleid voeren dat zowel sociale bescherming ten goede komt als duurzame groei bevordert en het concurrentievermogen stimuleert.

Voor een concurrerende economie is het dan ook van wezenlijk belang dat werknemers sterk staan. We zullen derhalve **wetgeving voor hoogwaardige banen** voorstellen om ervoor te zorgen dat moderne banen gelijke tred houden met moderne economie. Het **pakket voor eerlijke arbeidsmobiliteit**, waaronder het initiatief voor de mobiliteit van vaardigheden, maakt kwalificaties beter overdraagbaar en zorgt ervoor dat werknemers in de hele EU nieuwe kansen kunnen benutten. Het **onderwijspakket** is bedoeld om toekomstige generaties de vaardigheden en kennis bij te brengen die nodig zijn voor succes in een moderne, concurrerende samenleving.

Europa moet ook beslist meer doen om de problemen op te lossen waar Europese gezinnen dagelijks mee te maken krijgen. Ter bestrijding van de crisis inzake de betaalbaarheid en de kosten van het levensonderhoud waarmee Europeanen te maken hebben, zullen we een reeks maatregelen voorstellen. Zo komt er een **nieuw initiatief om problemen op te lossen in verband met kortetermijnverhuur van accommodatie** en zal het **Europees plan voor betaalbare huisvesting** overheidssteun en particuliere investeringen stimuleren teneinde betaalbare en duurzame huisvesting te bevorderen. We zullen overheidssteun moderniseren zodat het voor EU-lidstaten goedkoper en eenvoudiger wordt om betaalbare huisvesting te steunen, terwijl de allereerste **EU-strategie tegen armoede** structurele oorzaken van uitsluiting zal aanpakken en ondersteunende diensten zal versterken. De strategie wordt geschraagd door een versterkte **kindergarantie**, met investeringen en hervormingen ter bestrijding van kinderarmoede.

We moeten er ook voor zorgen dat geen enkele regio of groep aan zijn lot wordt overgelaten. Via het cohesiebeleid van de EU, dat essentieel is voor het concurrentievermogen, de groei en de veerkracht van onze regio's, zullen we verschillende territoriale strategieën voorstellen, met bijzondere aandacht voor de **ultraperifere gebieden** en de **oostelijke grensregio's**, en een **mededeling over eilanden en kustgemeenschappen**.

We moeten er ook voor zorgen dat jongeren de kans krijgen om zich succesvol te ontplooiën en hun democratische rol ten volle te vervullen. Daarom zullen alle leden van het college

doorgaan met de jongerenbeleidsdialogen en zal bij de eerste bijeenkomst van de jongerenadviesraad van de voorzitter zeker de stem van jongeren worden gehoord. Verder zal de **strategie voor rechtvaardigheid tussen de generaties** solidariteit tussen jong en oud ondersteunen.

Onze levenskwaliteit in stand houden: voedselzekerheid, water en natuur

Zekere voedselvoorziening, gekoppeld aan gezonde ecosystemen, zijn van wezenlijk belang voor Europa's welzijn. Voortbouwend op de uitkomsten van de strategische dialoog over de toekomst van de landbouw en de huidige visie voor landbouw en voedsel, met inbegrip van de werkstroom inzake gelijkwaardigheid, zullen we maatregelen invoeren om het concurrentievermogen van boeren en de agrovoedselketen te versterken, plattelandsgemeenschappen te ondersteunen en de regelgeving in de landbouw verder te vereenvoudigen.

Om de positie van boeren te verbeteren en mensen in de hele EU te verzekeren van hoogwaardig Europees voedsel, zullen we een nieuwe campagne starten onder het motto "**Koop voedsel uit Europa**". We zullen de **regels inzake oneerlijke handelspraktijken in de voedselketen bijwerken**, de transparantie vergroten, samenwerking en capaciteitsopbouw steunen en voor rechtszekerheid zorgen. Hierin wordt ook het beginsel verankerd dat landbouwers niet mogen worden gedwongen hun producten stelselmatig onder de productiekosten te verkopen. Daarnaast heeft de Commissie de economische diplomatie, partnerschapsdialogen en -overeenkomsten in de agrovoedingssector geïntensiveerd en zal zij werken aan een sterkere afstemming van productienormen op multilateraal niveau.

De **veeteeltstrategie** zal het concurrentievermogen, de veerkracht en de duurzaamheid van de veehouderijsector en de agrolandbouwketen in de EU bevorderen, terwijl de **Visie 2040 voor visserij en aquacultuur** het concurrentievermogen en de duurzaamheid in deze sectoren een krachtige impuls zal geven en de wetgeving inzake oceanen leidend zal zijn voor de Europese oceaangovernance.

We gaan door met de uitvoering van de Europese strategie voor waterweerbaarheid met een **digitaal actieplan** en een **platform voor waterweerbaarheid** om alle actoren te mobiliseren, efficiënt watergebruik te stimuleren en het concurrentievermogen van de sector te versterken.

We zullen ervoor zorgen dat paraatheid ten aanzien van klimaat effecten een vast kenmerk wordt van EU-beleid, door onder meer **natuurbranden beter te beheren**. Tegelijkertijd zullen we belangrijke ecosystemen beschermen en in natuurlijk kapitaal investeren.

Democratie en de rechtsstaat hooghouden en onze waarden beschermen

De vrijheden die voor ons van belang zijn, berusten op onze gezamenlijke waarden, democratie, de rechtsstaat en grondrechten. Het toenemende extremisme, desinformatie, cyberaanvallen en buitenlandse inmenging tasten het vertrouwen in onze instellingen en het eerlijke verloop van de verkiezingen aan.

We hebben een geïntegreerde jaarlijkse rechtsstaatcyclus nodig – een gemeenschappelijk ritme en duidelijke mijlpalen – waaraan alle instellingen een bijdrage kunnen leveren. En **eerbied voor de rechtsstaat is een vereiste voor alle fondsen**: met de volgende langetermijnbegroting hebben we krachtige waarborgen voor de rechtsstaat voorgesteld, evenals positieve stimulansen voor hervormingen, overeenkomstig de aanbevelingen in de jaarlijkse verslagen over de rechtsstaat.

In sommige gemeenschappen in Europa hebben traditionele media het moeilijk. Dit vormt een grote bedreiging voor onze democratie, want als onafhankelijke media worden ontmanteld of buiten spel worden gezet, krijgt desinformatie alle ruimte. Het is van essentieel belang dat burgers goed geïnformeerd zijn en kunnen vertrouwen op wat zij lezen en horen: zo kunnen zij de macht ter verantwoording roepen, kennis nemen van eventuele corruptie en de democratie hoog houden. Daarom willen we er nog meer aan doen om **onze media en onafhankelijke pers te ondersteunen en beschermen**. We zullen een nieuw **programma voor mediaveerkracht** starten om onafhankelijke journalistiek en mediageletterdheid te ondersteunen. Ook hebben we voorgesteld om in de volgende begroting aanzienlijk meer middelen uit te trekken voor de media.

We moeten er verder voor zorgen dat de online-omgeving veilig, eerlijk en stimulerend is, zodat mensen de technologie optimaal kunnen gebruiken. Tegelijkertijd moeten we alles in het werk stellen om mensen online te beschermen; dat geldt in het bijzonder voor de jongsten onder ons. We zullen zaken die verband houden met jongeren, en met name **kinderen**, en sociale media zorgvuldig bestuderen, voortbouwend op de aanbeveling van het **deskundigenpanel**. In het kader van onze alomvattende aanpak van **geestelijke gezondheid** zullen we ons buigen over de bredere gevolgen van sociale media en buitensporige schermtijd op geestelijke gezondheid en welzijn. De **verordening digitale rechtvaardigheid** is gericht op het aanpakken van resterende oneerlijke en bedrieglijke consumentenpraktijken, terwijl het **actieplan tegen cyberpesten** veiliger online-omgevingen voor jongeren tot stand zal brengen.

Democratieën floreren wanneer zij worden gesteund door onafhankelijke en doeltreffende justitiële stelsels en rechtshandhavingsorganen. Zij moeten worden gevrijwaard van corruptie, desinformatie en manipulatie. In die context zullen we de nieuwe **corruptiebestrijdingsstrategie van de EU** presenteren. Tegelijkertijd zal de uitgebreide evaluatie van de **fraudebestrijdingsarchitectuur van de EU** het toezicht en de verantwoordingsplicht versterken.

De nieuwe **strategie voor gendergelijkheid** en de bijgewerkte **strategie inzake de rechten van personen met een handicap** zullen op alle maatschappelijke gebieden gelijkheid, inclusie en participatie bevorderen.

Europa in de wereld

In de onzekere wereld van vandaag moet Europa stabiliteit, billijkheid en kracht uitstralen en blijk geven van onze inzet voor de op regels gebaseerde orde. Wij zullen het nieuwe handelskader tussen de EU en de VS vertalen in concrete kansen voor onze bedrijven. Daarbij

zullen we de toegang van de EU-uitvoer tot de Amerikaanse markt waarborgen, geïntegreerde waardeketens in stand houden en tegelijkertijd de werkgelegenheid en onze regelgevingsnormen beschermen. Het kader legt ook een grondslag voor verdere samenwerking, bijvoorbeeld op het gebied van tariefverlagingen voor meer producten, de aanpak van non-tarifaire belemmeringen en nauwere samenwerking rond economische veiligheid. Tegelijkertijd blijven we **onze strategische partnerschappen versterken** en aan onze positie in de wereld werken. Na de sluiting van een nieuwe golf van vrijhandelsovereenkomsten met Mercosur, Mexico, Zwitserland en Indonesië, zullen we dit netwerk verder uitbreiden via onderhandelingen met India, Maleisië, Thailand, de Verenigde Arabische Emiraten en de Filippijnen. We zullen ook sterkere partnerschappen opbouwen op het gebied van handel, vervoer, energie en digitalisering door middel van een interregionale connectiviteitsagenda, onder meer tussen Europa en Centraal-Azië, via de Zwarte Zee en de zuidelijke Kaukasus.

De EU blijft **Oekraïne** krachtig steunen en onafgebroken van steun voorzien voor zijn dringende financiële en militaire behoeften en wederopbouwinspanningen. Tegelijkertijd zal zij de sancties handhaven en uitbreiden om de Russische oorlogsmachine te verzwakken. Voorts zal de EU Oekraïne net als Moldavië helpen voortgang te boeken op weg naar EU-lidmaatschap, door ervoor te zorgen dat vooruitgang op het gebied van integratie hand in hand gaat met goed bestuur en de rechtsstaat.

Volgend jaar zullen we ons **pact voor het Middellandse Zeegebied** uitrollen om alomvattende partnerschappen op te bouwen die in het teken staan van duurzame investeringen, economische stabiliteit, banen, schone energie, vervoer, veiligheid, migratie en andere gebieden van wederzijds belang. Ook zullen we er nog nadrukkelijker naar streven om de rol van de EU in het Zuidelijk Nabuurschap te bevorderen, door de bijdrage van de EU onder de aandacht te brengen van lokale gemeenschappen en negatieve verhalen over de EU tegen te gaan.

In het Midden-Oosten zal de EU zich blijven inzetten voor en een actieve bijdrage blijven leveren aan de consolidatie van duurzame stabiliteit in de regio. Wij zullen een **strategie voor het Midden-Oosten** voorstellen, met bijzondere aandacht voor het ondersteunen van een inclusieve en bloeiende democratie in Syrië en Libanon. In het besef dat de onmiddellijke prioriteit in Gaza erin bestaat ervoor te zorgen dat voldoende humanitaire hulp de bevolking bereikt, zal de EU ook bijdragen door het bestuur en de hervorming van de Palestijnse Autoriteit te ondersteunen en door de wederopbouw te financieren. Daartoe zal zij onder meer de donorgroep voor hulp aan Palestina bijeenroepen en de aanwezigheid van haar GVDB-missies versterken.

Europa zal ook het voortouw nemen bij de hervorming van het **mondiale systeem voor humanitaire hulp**. Die hervorming moet leiden tot snellere en doeltreffendere collectieve actie in tijden van crisis. De EU blijft een krachtig pleitbezorger en voorvechter van het internationaal humanitair recht en op beginselen gestoelde humanitaire hulp.

Om ervoor te zorgen dat we over de instrumenten en mechanismen beschikken om snel te kunnen reageren op eventuele nieuwe gezondheidsbedreigingen, zullen we **het initiatief voor wereldwijd veerkracht op gezondheidsgebied** vaststellen.

De weg bereiden voor de Unie van morgen

Om deze ambities waar te maken, moet de EU zich voorzien van een moderne, flexibele en goed gefinancierde begroting. Het voorgestelde **meerjarig financieel kader** van 2 biljoen euro voor 2028-2034 zal het concurrentievermogen, decarbonisatie, veiligheid, cohesie en de algemene missie van Europa ondersteunen.

Nieuwe nationale en regionale partnerschapsplannen zullen de synergieën tussen het huidige beleid ter ondersteuning van Europese prioriteiten vergroten en de economische, sociale en territoriale cohesie versterken. Het Europees Fonds voor concurrentievermogen zal industriële innovatie stimuleren en de toeleveringsketens versterken. Europa in de wereld zal de positie van de EU als geloofwaardige en betrouwbare partner versterken en tegelijkertijd de strategische belangen van de EU wereldwijd bevorderen.

We zullen vooruitgang boeken op het gebied van uitbreiding en de geleidelijke integratie van de uitbreidingspartners op verschillende beleidsterreinen vergemakkelijken. Wij zullen binnenkort de **evaluaties van het pre-uitbreidingsbeleid** presenteren die richting zullen geven aan de toekomst van onze Unie. Ze moeten zorgen voor paraatheid op gebieden als de rechtsstaat, energie, voedselzekerheid, defensie en migratie.

3. Eenvoudigere regels, betere resultaten

Eenvoudigere regelgeving en een vlottere uitvoering van de EU-regels zijn van groot belang voor een concurrerender en aantrekkelijker Europa.

Het werkprogramma voor 2026 bevat nieuwe vereenvoudigingsmaatregelen. De Commissie heeft al omnibus- en andere vereenvoudigingsvoorstellen ingediend die ertoe moeten leiden dat Europese bedrijven jaarlijks meer dan 8,6 miljard euro aan kosten uitsparen. Meer dan de helft van de wetgevingsinitiatieven van het werkprogramma zal erop gericht zijn de EU-wetgeving lichter, duidelijker en beter uitvoerbaar te maken.

Wij zullen onze inspanningen voortzetten om de administratieve lasten te verminderen – met in totaal 25 % en voor kmo's met 35 % – zonder de normen te verlagen. Een nieuwe reeks vereenvoudigingsmaatregelen en omnibuspakketten zal het dagelijks leven vergemakkelijken. Dat geldt ook voor regelgeving op belangrijke gebieden als de **autosector, milieu, belastingen, veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, medische apparatuur en energieproducten**. We zullen de verslaglegging stroomlijnen, de vergunningverlening versnellen en de wetgeving aanpassen aan de veranderende marktomstandigheden. Daarnaast blijven we gebruikmaken van onze nieuwe raadplegingsinstrumenten — uitvoeringsdialogen en realitychecks — om na te gaan of er nog meer vereenvoudigingen mogelijk zijn.

Eenvoudigere regelgeving is bevorderlijk voor innovatie, investeringen en de werkgelegenheid. We zullen de **digitale wetgeving en gegevensbescherming** moderniseren,

overheidsopdrachten vereenvoudigen, de regels voor eerlijke concurrentie in de media actualiseren en de regels voor audiovisuele mediamarkten herzien.

De Commissie zal **empirisch onderbouwde initiatieven** blijven voorstellen. Zij zal alleen wetgeving voorstellen wanneer dat nodig is en voor zoveel mogelijk meerwaarde zorgen. Daarbij zal zij terdege rekening houden met de beginselen van beter wetgeven. Om een eenvoudiger en sneller Europa mogelijk te maken, moeten echter niet alleen onze regels, maar ook ons **kader voor betere regelgeving** worden vereenvoudigd. In het kader van betere regelgeving zal de Commissie daarom het evenredigheidsbeginsel op striktere en meer gestructureerde wijze toepassen en daartoe in de eerste helft van 2026 een mededeling indienen. De Commissie onderzoekt ook EU-wetgeving en -uitvoeringsbepalingen om na te gaan of deze nodig zijn om beleidsdoelstellingen te verwezenlijken en geen extra cumulatieve en onnodige lasten met zich meebrengen.

Een krachtige uitvoering is even essentieel als goed wetgeven. Elk lid van de Commissie brengt jaarlijks verslag uit aan het Parlement en de Raad over de vooruitgang op dit gebied. In aanvulling hierop presenteert de Commissie samen met dit werkprogramma het **eerste jaarlijkse overzichtsverslag over vereenvoudiging, uitvoering en handhaving**. Snelle en resolute handhavingsmaatregelen zullen ervoor zorgen dat het EU-recht in alle lidstaten gelijke voordelen oplevert.

De Commissie acht het uiterst belangrijk dat de EU-instellingen alles in het werk stellen om de kernprioriteiten van de Unie te verwezenlijken. De Commissie heeft alle voorstellen die in behandeling zijn voor goedkeuring door het Europees Parlement en de Raad, zorgvuldig en afzonderlijk onderzocht. In overeenstemming met het Interinstitutioneel Akkoord over beter wetgeven en rekening houdend met het standpunt van de medewetgevers is de Commissie voornemens de voorstellen **in te trekken** waarvan de goedkeuring niet langer in het algemeen belang zou zijn, gezien de datum van goedkeuring, het gebrek aan vooruitgang in het wetgevingsproces, de potentiële lasten en het feit dat ze niet meer stroken met de prioriteiten van de Unie.

4. Verenigd in ambitie en urgentie

Dit is Europa's moment.

In deze tijd van machtspolitiek en onzekerheid is zelfgenoegzaamheid geen optie. We moeten eensgezindheid, moed en daadkracht aan de dag leggen om ons concurrentievermogen te versterken, het voortouw te nemen bij schone en digitale innovatie en onze collectieve veiligheid te waarborgen. Voor een ambitieus beleid zijn dito middelen en politieke wil nodig. De Commissie roept het Europees Parlement en de Raad op snel overeenstemming te bereiken over het nieuwe meerjarig financieel kader en vooruitgang te boeken bij het verwezenlijken van de wetgevingsprioriteiten die het belangrijkste zijn.

Europa heeft eens te meer laten zien dat het in staat is zich aan te passen, snel te handelen en de gelederen te sluiten. Door op alle niveaus — van de EU-instellingen tot lokale gemeenschappen — nauwer samen te werken, kunnen we ervoor zorgen dat onze Unie sterk,

soeverein en klaar voor de toekomst blijft. Onze Europese Unie voorbereiden op de dag van morgen vergt een gezamenlijke inspanning van alle instellingen. Daarom blijft deze Commissie uitgesproken voorstander van een initiatiefrecht voor het Parlement.

Samen bouwen we aan een veilig, welvarend en onafhankelijk Europa — een Europa dat zijn bevolking ten goede komt en zijn rol op het wereldtoneel trefzeker vervult.